

NORÐOYASTEVNAN '94

Við flaggskipinum Kósavirkinum og Norðoyar Sparikassa á odda:

Klaksvíkin ætlar sær ikki at verða fjarstýrd úr høvuðsstaðnum!

Tá Kósavirkið læt aftur minti Klaksvíkin um ein spøkilsisbý, men nú bragðar aftur, og fleiri hava vunnið sær munagóða úrtøku á hesum stóra arbeiðsplássi. Um Kósin kann yvirhalda sínar skyldur, so hava Norðoyggjar møguleikan at mennast uttan mun til, hvat hendir aðrastaðni í landinum sigur ein fyrrverandi bankamaður, sum Sosialurin hevur tosað við. Hann ynskir at verða ónevndur.

Henda áheitan til klaksvíkingar kemur frá fyrrverandi bankamanni, ið Sosialurin hevur havt samrøðu við. Í hesi áhugaverðu samrøðu nemir hann við stöðuna í Klaksvík og samanber hana við onnur stöð í landinum. Hann er sannfærdur um at vinnulívið í Klaksvík hevur lagt eina skilagóða kós.

Arbeiðsloysi og ótryggleiki er tað, ið eyðkennir flestøll pláss í landinum. Men í Klaksvík hómast eitt ávíst bjartskyni. Arbeiðsloysið er í seinastuni fallið nakað í hesum áður so stolta fiskivinnubýi. Tað er tørfert at samanbera stöðuna í Havn og í Klaksvík, av tí at arbeiðsmarknaðurin í høvuðsstaðnum er merktur av at í stóran mun er talan um ein fyrisitingar- og útbúgvingarby. Í Klaksvík er tað fyrst og fremst primera vinnan, ið er grundarlagið undir flestu arbeiðsplássunum. Tá virki og skip fara undir hamaran, rakar hetta sum ein búskaparlig torpedo.

Tá Kósavirkið læt aftur minti Klaksvíkin um ein spøkilsisbý, men nú bragðar aftur, og fleiri hava vunnið sær eina munagóða úrtøku á hesum stóra arbeiðsplássi. Vit hava spurt ein fyrrverandi bankamann, hvussu hann sammetir stöðuna í Klaksvík við onnur pláss í landinum.

Uttan fyrri Føroya Fiskavirking

Tað hevur eydnast klaksvíkingum at fáa Kósin aftur í gongd uttan at vera partur av Føroya Fiskavirking. Tað munnu vera mong pláss í Føroyum, ið øvunda klaksvíkingum henda framhjárátt. Í staðin fyrri at vera ein møguligur »profit-depil« í einari stórarí koncern, har allar týðandi avgerðir verða tiknar sentralt

(í Havn), so liggja leiðsla og allur avgerðarrættur hjá Kósin í Klaksvík. Avkastið hjá felagum verður liggjandi í Klaksvík, og kann so stutt vera við til at konsolidera vinnulívið har norðuri í staðin fyrri at enda í einari stórarí grýtu í Havn, ið skal gjalda fyrri undirskot hjá øðrum virkjum ella stórar niðurfyrstingur av gomlum »syndum« í føroyskum vinnulívi. Tað eru neyvan tvær meiningar um at Føroya Fiskavirking ikki hevur fingið nóg lagaligar avtalur í sambandi við saneringina. Um Kósin kann yvirhalda sínar skyldur móttvegis krediturinum, so hava Norðoyggjar møguleikan at mennast óansæð hvat hendir aðrastaðni í landinum.

Hvussu metir tú um figgjarglaga grundarlagið undir Kósavirkinum?

Virkið er væl útgjørt, og stendur eftir míni metan ikki í so nógvum pengum. Stigtakararnir hava eisini fingið fleiri partaeigarar at tekna partapening og hetta skapar breiddan áhuga og motivatión, ikki minst tá fakfeløg eru við. Arbeiðsgevari og arbeiðstakari hava nú stór felags áhugamál, fyrst og fremst at varðveita arbeiðspláss, tí tá arbeiðsplássini eru horvin, tá hava allar partar á arbeiðsmarknaðinum tapt. Fyri nøkrum árum síðani vóru flakavirkingi yvirhøvur mett sum almennakontór. Fiskavirkingið varð lúð vurt og hetta er ein óhugnaligur hugburður fyrri eina tjóð, har nærum allur útflutningur er fiskur og fiskauðráttur. Í dag er stöðan ørvís, fólk eru takksom fyrri arbeiði. Hetta ger arbeiðsorkuna meira stöðuga og harvið meira effektiv og lønandi fyrri virkið. Ein broyttur hugburður á hesum øki

hevur nógv størri týðning enn t.d. lönarniðurskurdur. At Kósin er uttan fyrri Fiskavirking kann eisini ávirka motivatiónina bæði hjá leiðslu og arbeiðsfólki.

Er tað hugsandi, at Klaksvíkin fer at blóma hóast onnur pláss í landinum møguliga koma at liggja í andaleypi?

Ja, so mikið er hent fyrr. Fyrst í 50-unum var stórt arbeiðsloysi í Føroyum. Sjóvinnubankin og bretskeir rustikustar fóru av knóranum og fólk í Føroyum flýddu annaðhvørt av landinum ella til Klaksvík. Kreppan í Føroyum bar ikki við í Klaksvík, tí har var ein skilabetri fløgupolitikkur færdur. Klaksvíkin hevur eina drúga vinnulívsøgu og hetta sæst eisini aftur á ávisum varsemi, ein hevur ikki fyrri ein og hvønn prís viljað brotið burtur úr nýggjum, og skapt sokallað »ævintýr«, ið hava kostað landskassanum dyrt. Fjarleiðirnar og útróðurin hjá klaksvíkingum hava ikki verið dýr fyrri landskassan – tvørturímóti. Yvirhøvur hevur vinnulívið í Klaksvík sýnt størri figgjargligt »rein-føri« enn aðrastaðni í landinum.

Hvussu skal hetta skil-

ast?

Ja, alt skal ikki skerast yvir ein kamb. Men tað hava ikki verið nakrir »Heyga-drangar« í Klaksvík. Tey flestu projektini har norðuri tola dagsins ljós hvat eginpeningi viðvíkur.

Hvønn týðning hevur tann lokali peningastovnurin?

Norðoya Sparikassi hevur nógv størri týðning enn tey flestu geva sær far um. Á sama hátt sum »Kósin« er uttan fyrri »fiskavirkingarmonopol« í høvuðsstaðnum, so er Norðoya Sparikassi uttan fyrri »figgjarmonopol« í høvuðsstaðnum. Stórbankin hevur síni áhugamál í Føroya Fiskavirking, og um bankin í stóran mun eisini skuldi figgja ein kappingameyta hjá Fiskavirking, so hevði hetta óivað ávirkað hugburðin hjá bankanum móttvegis einum slíkum virki. Ein lokalar peningastovnur hevur sjálvsagt áhuga í, at framburður er í økinum, har stovnurin virkar. Tá arbeiðspláss verða skapt í primeru vinnuni, so ávirkar hetta beinan vegin sekunderu vinnuna. Ein króna í umferð verður umsett fleiri ferðir og tað kemur eisini einum peningastovni til góðar, av tí at fólk verða betur før fyrri at yvirhalda

sínar skyldur. Ein lagaligur rakstrarkreditur ella nakrar milliónir úr einum gávugrunni hjá Sparikassanum kann vera ein góð forrætning hjá Sparikassanum, tá hetta skapar framburð og ávirkar vinningsevni hjá peningastovninum.

Niðurstøða

Stöðan í landinum í dag er tann, at maktmonopolini í høvuðsstaðnum, t.v.s. peningastovnar og Fiskavirking, avgera hvørji pláss í landinum skulu »yvirleva« og hvørji skulu avrættast. At Klaksvíkin hevur ein lokalan peningastovn og eitt væl útgjørt virki, sum er uttan fyrri Fiskavirking, er ein framhjáráttur, ið teir mugu halda fast við – og Klaksvíkin eigur at ansa sær, ikki at rætta maktmonopolinum í høvuðsstaðnum lítafingur – hetta er ikki ein spurningur um lokalpatriotismu, men um sunna fornuft, um eitt pláss ætlar at lívbjarga sær, uttan at verða fjarstýrt úr høvuðsstaðnum.

Jan

Norðoya Sparikassi. – Hesin peningastovnur fær óivað størri og størri týðning fyrri menning í Norðoyggjum. Norðingar gera rætt í at sláa mannagarð um teirra egna peningastovn, soleiðis at sleppast kann undan at fara til Havnar fyrri at fáa sín figgjar- og fløgupolitikk vígaðan, sigur fyrrverandi bankamaðurin

Kósavirkið í Klaksvík. – Virkið er uttan fyrri Føroya Fiskavirking og verður tí ikki fjarstýrt úr høvuðsstaðnum. Eitt møguligt rakstraravlop er við til at menna vinnuna á staðnum í staðin fyrri at enda í onkrum botnleysum saneringsholi í Havn, sigur fyrrverandi bankamaðurin

